

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งในบทนี้ได้นำเสนอรายละเอียดด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ประกอบด้วย

ประชากร

1) ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 48 คน

- 2) ครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 767 คน
- 3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 432 คน
- 4) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในตำบลที่โรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 240 คน
- 5) ผู้นำท้องถิ่น ที่โรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 144 คน

จำนวนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 48 โรงเรียน ตั้งอยู่ในอำเภอ 6 อำเภอ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1631 คน

กลุ่มตัวอย่าง

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 17 คน
- 2) ครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 88 คน
- 3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 153 คน
- 4) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในตำบลที่โรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 75 คน
- 5) ผู้นำท้องถิ่น ที่โรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 51 คน

จำนวนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 17 โรงเรียน ตั้งอยู่ในอำเภอ 6 อำเภอ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 384 คน

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 ตอน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำท้องถิ่น ซึ่งแยกออกเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปยังสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามไปยังผู้เกี่ยวข้องใน การตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ข้าราชการครูสายผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำท้องถิ่น เสร็จแล้วขอให้ผู้บริหาร โรงเรียน นำส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ส่งหนังสือ และแบบสอบถาม และขอรับแบบสอบถามคืนโดยตรง จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS / FW ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน และวิเคราะห์เฉพาะฉบับ ที่มีความสมบูรณ์
2. หาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนตัวแต่ละรายการตามตัวแปรของ ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบวิเคราะห์ โดยแจกแจงความถี่และหา ค่าร้อยละ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการ พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนใน การพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2 ประกอบด้วย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่านให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2 โดยมีเกณฑ์การเลือกคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2
2. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2
3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างซึ่งได้จากการนำผลการวิจัยในตอนต้น มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2 และให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. ขอรหัสชื่อจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2
2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้นเองพร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการส่งเสริมและความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต 2

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ของเนื้อหานำเสนอประเด็นที่มีความถี่ 5 ลำดับ ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป แล้วนำเสนอในรูปตารางเพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนา การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1.1 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อแต่ละด้าน พบว่า

1.2.1 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีสี่ข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้ และเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ แก่ชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมนักเรียนเชิงบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และผู้บริหาร และครูให้ความร่วมมือด้านแรงงาน การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ จากชุมชน

1.2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียวอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาทางอินเทอร์เน็ต โดยมีเว็บไซต์ของสถานศึกษา

1.2.3 ด้านมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียวอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดประชุมผู้ปกครอง กรรมการ และชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ และมีเพียงข้อเดียวอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาทางอินเทอร์เน็ต โดยมีเว็บไซต์ของสถานศึกษา

1.2.4 ด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า สภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีสี่ข้ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนให้ความร่วมมือในการประเมินผลการเรียนและประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนร่วมมือดูแลพฤติกรรมนักเรียน

2. ผลการศึกษาปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสองด้านอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน และปัญหาผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายชื่อแต่ละด้าน พบว่า

2.2.1 ด้านปัญหาผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย มีเพียงข้อเดียวอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูมีงานในหน้าที่มากเกินไปไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

2.2.2 ด้านปัญหาการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย มีสามข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อยอ่านข่าวสารไม่เข้าใจและไม่สนใจอ่าน การติดต่อสื่อสารกับบุคลากรในชุมชนให้จดหมายข่าวอย่างเดียวไม่หลากหลายและไม่ทั่วถึง และประชาชนในชุมชนไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกันกับทางโรงเรียน

2.2.3 ในด้านปัญหาการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีสองข้ออยู่ในระดับน้อย ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน และผู้บริหารไม่ได้ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา

2.2.4 ในด้านปัญหาผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีสามข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้บริหารระดับท้องถิ่นไม่ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาเท่าที่ควร โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมในการพัฒนาการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชนมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็น

ความสำคัญในการจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน และ
ด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
สรุปข้อสำคัญได้ดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้กับครูในโรงเรียนเห็นความสำคัญของ
ชุมชน ผู้บริหารและครูสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้มากขึ้นอย่างสม่ำเสมอและให้
ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง

3.1.2 จัดประชุมผู้ปกครองให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ ควรมีบรรยากาศใน
การประชุมที่เป็นกันเอง ไม่ควรเรียกชุมชนมาประชุมเพื่อบริจาคเงินให้กับทางโรงเรียน ควรเป็นการ
พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาหารือร่วมกันกับทางโรงเรียน

3.1.3 สถานศึกษาควรจัดแสดงผลงานทางวิชาการของครูและนักเรียนเชิญ
ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม และร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดกิจกรรมของนักเรียน

3.1.4 สถานศึกษาวางแผนด้านการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน โดยร่วมกับ
ชุมชนกำหนดนโยบาย จัดทำโครงการบรรจุในแผนรายปี กำหนดบุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจน

3.1.5 ผู้บริหารและครูสละเวลาเข้าเยี่ยมนักเรียน โดยจัดทำโครงการเยี่ยมบ้าน
นักเรียนในเวลาหลังเลิกเรียนเพื่อพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับนักเรียนและการจัด
การศึกษาของโรงเรียน

3.1.6 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน จัดกีฬา
สัมพันธ์ ส่งเสริมศิษย์เก่า จัดทัศนศึกษาร่วมกับชุมชน

3.2 ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและ
ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน สรุปข้อสำคัญได้ดังนี้

3.2.1 สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ร่วมกับชุมชนอย่างหลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา จัดหมายข่าว เลียบตามสาร เยี่ยมบ้านนักเรียน
ใช้แผ่น CD และทางเว็บไซต์ของโรงเรียน

3.2.2 สถานศึกษาจัดทำวารสารของโรงเรียนออกเผยแพร่ข่าวสาร โดยการนำ
ชุมชนที่เข้าร่วมในการจัดทำ นำบุคคลดีเด่นและกิจกรรมในชุมชนออกเผยแพร่ร่วมกับทางโรงเรียน

3.2.3 สถานศึกษาควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ร่วมกัน
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารโดยการใช้เสียงตามสาย หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน
หรือของโรงเรียน

3.2.4 สถานศึกษาควรนำชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินการดำเนินงานตามโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้น และเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ของโรงเรียน

3.2.5 สถานศึกษาจัดประชุมหรือร่วมประชุมกับการประชุมของผู้นำหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน

3.3 ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน สรุปข้อสำคัญได้ดังนี้

3.3.1 สถานศึกษาควรจัดนิทรรศการแสดงผลงานเพื่อเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ

3.3.2 ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำในท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมประชุมและประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบทุกหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน

3.3.3 จัดครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนา หรือศึกษาดูงาน ศึกษาเอกสาร ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศการทำงานอยู่เสมอ

3.3.4 สถานศึกษาจัดหางบประมาณในการดำเนินการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ ออกเผยแพร่ โดยของบประมาณจากแหล่งต่างๆ เช่น องค์กรการบริหารส่วนตำบล ศิษย์เก่า บริษัท ห้างร้าน หรือผู้มีจิตศรัทธา

3.3.5 สถานศึกษาเปิดโอกาสในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาทุกขั้นตอน

3.4 ด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา สรุปข้อสำคัญได้ดังนี้

3.4.1 สถานศึกษาวางแผนการพัฒนาทางการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน เช่น การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3.4.2 สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ชุมชนเห็นว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและชุมชนจะได้เข้ามาร่วมกับทางโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษา

3.4.3 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญของการสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและทำอย่างเปิดเผย เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารการศึกษา

3.4.4 สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ร่วมกับชุมชนและมอบใบเกียรติบัตรหรือโล่ให้กับบุคคลที่สนับสนุนการศึกษาของโรงเรียน

3.4.5 สถานศึกษาจัดประชุม อบรมหรือจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้นำของชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง และเข้ามารับรู้การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนา การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 เนื่องจากยังไม่มีผู้ทำการวิจัยในเรื่องนี้โดยตรง ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิจัยหลักการ แนวคิด และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องในบางประการมาอภิปรายสนับสนุนผลการวิจัย ประกอบกับความคิดเห็นของผู้วิจัย ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญมีการวางแผนงานด้านการสร้างสัมพันธ์กับชุมชนไว้เป็นอย่างดี ได้จัดทำโครงการเพื่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาโดยตรง ในการที่จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการจัดการศึกษาต่อไป โรงเรียนได้ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อให้แก่นักเรียน ผู้บริหาร ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณี กิจกรรมสำคัญทางศาสนาของชุมชน เอาใจใส่ดูแลด้านสุขภาพด้านความปลอดภัย และด้านการเรียนของนักเรียน จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อถือและมั่นใจในการทำงานของครู จึงทำให้การดำเนินการเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุรพันธ์ ยนต์ทอง (2540 : 241) กล่าวถึงวิธีการที่สถานศึกษาสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนให้ได้ดีนั้น สถานศึกษาต้องสร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในสถานศึกษาให้เกิดในหมู่ประชาชน

1.2 ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความตระหนักรู้ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ โดยการจัดประชุมบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ชี้แจงให้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน การจัดทำจดหมายแจ้งกิจกรรมของทางโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากร

ในสถานศึกษาและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกันที่อยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษาอาจไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ จาร์ส นวลนัม (2540 : 274) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องสนใจและให้การสนับสนุนการศึกษา

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาแก่ชุมชน โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความนิยม โรงเรียนได้นำผลงานของนักเรียน ครูออกเผยแพร่ จัดทำเอกสาร จดหมาย วารสาร และการประชุม ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ได้ง่ายสะดวก เหมาะสมและประหยัดงบประมาณ ทำให้ทั้งสองฝ่ายได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้รับทราบปัญหาและหาทางแก้ปัญหาาร่วมกัน วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 ก : 26-27) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กิจกรรมที่โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง นักเรียน การจัดทำสิ่งพิมพ์ออกเผยแพร่ การทำป้ายประกาศ การพบปะเยี่ยมเยียน นิเวศน์ วงษ์ชะอุ่ม (2536) ได้เสนอผลการวิจัยว่า สิ่งที่ต้องทำให้มากที่สุดในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน คือ โรงเรียนควรดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และควรสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นเรื่องใหม่ ทำให้ชุมชนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ชุมชนก็มีความคาดหวังที่จะให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ จึงได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน การสนับสนุนปัจจัยและทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน การให้ความร่วมมือในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาพัฒนาโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนก็ได้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นบางกลุ่มเท่านั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 วรรคสอง “การจัดการศึกษาอบรมของรัฐบาลต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ในหมวดหลักการสิทธิหน้าที่และหน้าที่ทางการศึกษาได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ที่จะให้สังคม ชุมชน และท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8(2)) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ได้มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 12)

2. ปัญหาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2.1 ปัญหาด้านผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูไม่ค่อยมีเวลาออกไปเยี่ยมชุมชน เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้นำชุมชน สอดคล้องกับ ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2539 : 120) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้ ความขัดแย้งระหว่างสถาบัน เป็นความขัดแย้งระหว่างสถาบันของชุมชน เช่น ระหว่างโรงเรียนกับวัดหรือกับหน่วยงานอื่นของหมู่บ้าน ซึ่งอาจคิดเห็นไม่ตรงกัน ขัดแย้งเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน ผลออกมาคือ ประชาชนไม่แน่ใจในการให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา กฤษณา ไตรศิริ (2539) ได้เสนอผลการวิจัยว่า ปัญหาที่สำคัญของการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูและทางราชการฝ่ายเดียว

2.2 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารให้ชุมชนทราบ การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีเพียงจดหมายข่าวไม่หลากหลายและไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านปัญหาการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในผลการวิจัยของ เศรษฐา ชนะบุญ (2542 : 131) ว่าโรงเรียนขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ไม่มีเวลาออกไปเยี่ยมเยือนชุมชน ขาดการวางแผนการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดสื่ออุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์และไม่ทั่วถึง

2.3 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษาขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของทางโรงเรียน สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารให้ความสำคัญในด้านการประชาสัมพันธ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับ อุไร ลือชา (2530) ได้เสนอผลการวิจัยว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารให้ชุมชนทราบ เป็นปัญหาในระดับมาก เช่นเดียวกับ กัลยา พลีรักษ์ (2539) ได้เสนอผลการวิจัยว่า ปัญหาและอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน กฤษณา ไตรศิริ (2539) ได้เสนอผลการวิจัยว่า ปัญหาที่สำคัญของการจัด

กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูและทางราชการฝ่ายเดียว

2.4 ปัญหาด้านผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ชุมชนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาศึกษาร่วมกับ โรงเรียนเท่าที่ควร ครูมีงานมากเกินไปไม่มีเวลาเข้าไปสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจในการมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชน ประชาชนมีฐานะยากจนต้องใช้เวลาในการทำมาหากินไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน และชุมชนมีความเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและรัฐบาลเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เศษฐา ชนะบุญ (2543 : 129) พบว่า ภาพรวมมีปัญหาด้านการร่วมกิจกรรมกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุดได้แก่ ครูมีงานมากเกินไปไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษา กฤษณา ไตรศิริ (2538) ได้เสนอผลการวิจัยว่าการที่ประชาชนไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

3. แนวทางพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษากำแพงเพชร เขต 2

3.1 แนวทางการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางพัฒนาไว้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้คณะครูในโรงเรียนเห็นความสำคัญของชุมชน 2) ผู้บริหารและคณะครู นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนให้มากขึ้น อย่างสม่ำเสมอและมีความจริงใจ การจัดการประชุมผู้ปกครองจัดให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ โอกาส มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง ไม่ควรเรียกชุมชนมาประชุมเพื่อขอรับบริจาคเงิน ควรเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาาร่วมกันกับทางโรงเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ ชีร์รัตน์ กิจจาร์ักษ์ (2542 : 243) กล่าวว่า การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการสร้างประสบการณ์ให้แก่นักเรียนและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.2 แนวทางพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรใน

สถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนา ดังนี้ สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์นโยบายของสถานศึกษาร่วมกับชุมชนอย่างหลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา จัดหลายข่าว เสียงตามสาย เยี่ยมบ้านนักเรียน ใช้แผ่นซีดีและทางเว็บไซต์ของโรงเรียน ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลายจะทำให้การประชาสัมพันธ์ทำได้ทั่วถึง สถานศึกษาควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกที่เหมาะสมกับด้านนี้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศษฐา ชนะบุญ (2543 : 140) การประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรส่งเสริมให้

บุคลากรมีความรู้ความสามารถในด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน โรงเรียนควรกำหนดนโยบายจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบชัดเจน ให้มีเจ้าหน้าที่ประจำโรงเรียน บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ต้องมีกิจกรรมที่เรียบร้อย มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเห็นอกเห็นใจพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่ผู้อื่นเสมอ ถ้าได้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเป็นอย่างดีแล้วจะทำให้การดำเนินงานตามกิจกรรมที่วางไว้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3.3 แนวทางพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางพัฒนาไว้ดังนี้ คือ สถานศึกษาควรจัดนิทรรศการแสดงผลงานเพื่อเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำในท้องถิ่น เพื่อเข้าร่วมประชุมและประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบทุกหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน พัฒนาครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์โดยการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาเอกสาร ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศงานอยู่เสมอ และสถานศึกษาจัดหางบประมาณในการดำเนินงานจัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ออกเผยแพร่ โดยของบจากแหล่งต่างๆ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ศิษย์เก่า บริษัทห้างร้าน หรือผู้มีจิตศรัทธา

3.4 แนวทางพัฒนาด้านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางพัฒนาไว้ดังนี้ สถานศึกษาวางแผนพัฒนาการศึกษา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน เช่น การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ชุมชนเห็นว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และชุมชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการพัฒนาการศึกษา สถานศึกษาจัดประชุม อบรมหรือจัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้นำของชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของวิลาส สิงห์วิสัย (2531 : 95) กล่าวว่ากรอบการอบรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรให้เป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรนั้นมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการฝึกอบรมทุกครั้งจะต้องยึดถือวัตถุประสงค์ ของหน่วยงานและตัวเราด้วย พฤติกรรมของบุคลากรจะได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับหน่วยงานนั้น ๆ

เมื่อรวมทุกด้านแล้ว แนวทางพัฒนาการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความ

สำคัญในการจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชน ด้านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างความตระหนักให้แก่ครูในโรงเรียน ให้เห็นความสำคัญของชุมชนในด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารและครูควรสละเวลาให้กับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนทุกกิจกรรม ผู้บริหารต้องประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ เพราะการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะสำเร็จและเกิดการพัฒนาได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกับชุมชนนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรวางแผนด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ
2. สถานศึกษาควรจัดประชุมสัมมนาชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่จะให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542
3. สถานศึกษาควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพื่อขอความช่วยเหลือในด้านการเงินจากองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น ศิษย์เก่า และผู้มีจิตศรัทธา
4. การประชุมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน ควรเลือกเวลา โอกาส สถานที่ที่เหมาะสมและมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหา การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กับระดับประถมศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
3. ควรศึกษาปัญหาของการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทำการศึกษาเป็นรายกรณี